

ASBÓTH ORSOLYA

A bírósági közvetítés jogintézménye az országos és a Győri Törvényszék adatainak tükrében

ABSTRACT

In the present study, I will examine an important legal institution of the Hungarian legal system, court mediation, as an alternative dispute resolution procedure. In this context, I will examine the Hungarian substantive and procedural law in force, describe the process of mediation and its management, compare it with the classical civil procedure, and set out the conditions for becoming a court mediator and the activities of mediators.

Keywords: alternative dispute resolution ■ mediation ■ court mediation
■ voluntary and compulsory mediation ■ court mediator

I. BEVEZETŐ

Magyarországon 2012. július 24. napjától kezdődően a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) IV/A. Fejezete alapján van törvényi lehetőség a bírósági közvetítői eljárás lefolytatása iránti kérelmek előterjesztésére. Évente számos ilyen kérelem érkezik országosan a bíróságokra. A Győri Járásbíróságon ítélezési tevékenységet folytató polgári bíróként ez ösztönzött engem jelen tudományos kutatásra, statisztikai adatgyűjtésre és azok elemzésére. A publikációmban a magyar jogrendszer egyik fontos jogintézményét, a bírósági közvetítést mint alternatív vitarendezési eljárást teszem vizsgálatom tárgyává, amelynek keretében egyrészt bemutatom a hatályos anyagi jogi és eljárásjogi törvényi szabályozást, ismertetve a közvetítés folyamatát, ügyvitelét, összehasonlítva a klasszikus polgári eljárással; valamint a bírósági közvetítővé válás feltételeit és közvetítők tevékenységét. Másrészt górcső alá veszem a bírósági szervezetrendszer vonatkozásában az országos statisztikai adatokat, különös tekintettel a Győri Törvényszék illetékességi területére. Kutatásomat minőségi (kvalitatív) vizsgálattal – a jogszabáylelemzéssel – kezdem,

majd mennyiségi (kvantitatív) módszerekkel – táblázatok, diagramok készítésével – a statisztikai adatokból nyert megállapításaimat kívánom rögzíteni.

Elsőként azt analizálom az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) által szolgáltatott adatok alapján, hogy országosan 2014. január 1. napjától 2023. december 31. napjáig évente hány darab közvetítői eljárás indult, mivel arra keresem a választ, hogy ezen időszakban a közvetítői eljárások számának alakulása milyen tendenciát mutat. Így szeretnék képet kapni a jogintézmény magyarországi meghonosodását illetően. Ezt követően azt elemzem, hogy a fenti időtartamban törvényszékeként összesen hány közvetítői eljárás iránti kérelem érkezett, és ezek közül hány darab indult a bíróság kötelező végzése alapján, illetve a felek önkéntes kérelmére. Továbbá célul tűzöm ki a Győri Törvényszék elnöke által adott kutatási engedély alapján a Győri Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbíróságok polgári ügyszakára vonatkozó statisztikai adatok kigyűjtését, és azoknak az általam előre meghatározott szempontrendszer szerinti összehasonlítását. Arra keresem a választ, hogy járásbíróságokként hány közvetítői eljárás lefolytatása iránti kérelem érkezett 2014. január 1. napja és 2023. december 31. napja között, illetve ezen ügyeknek mekkora volt a mennyiségi megoszlása az egyes járásbíróságok között. Végül személyes tapasztalatszerzés érdekében áttanulmányozom a Győri Törvényszék illetékességi területére 2023. évben érkezett összes bírósági közvetítői eljárást, aktánként, az általam kiválasztott kritériumok szerint, valamint az egyes bírósági közvetítői eljárásokhoz kapcsolódó polgári peres és nemperes alapeljárások iratait. Ezen vizsgálati aspektus arra tud választ adni, hogy a bírósági közvetítői eljárás befejezése hatással van-e, és ha igen, milyen hatással az alapügy kimenetelére. Abból az okból esett a választásom a 2023. évre, mert kronológiailag ez esik a legközelebb a publikáció elkészítésének időpontjához, illetve ezen ügyek már alkalmasak a tárgyi utánkövetésre is. Hipotéziseim jelenleg a következők:

1. a bírósági közvetítés, mint alternatív vitarendezési módszer Magyarországon meghonosodott jogintézmény;
2. a COVID-19 koronavírus-világjárvány hatással volt országosan az eljárások számának alakulására;
3. a bírósági közvetítői eljárások és az alapeljárások kapcsolatát tekintve feltételezem, hogy a közvetítői eljárás hatással van az alapeljárásra; a felek kommunikációja minőségének pozitív irányú változása, a másik nézőpontjának meglátása, megértése segíti az alapügy minél hatékonyabb és észszerű időn belüli befejezését.

II. A KÖZVETÍTŐI ELJÁRÁS JOGSZABÁLYI HÁTTERE MAGYARORSZÁGON

1. Általános kitekintés a közvetítésre

Európában a XX. század utolsó évtizedeiben a hagyományos vitarendezési formákkal szemben egyre nagyobb hangsúlyt kaptak az alternatív vitarendezési eljárások. Magyarországon az 1990-es évek közepétől kezdődően törekedtek a közvetítés jogintézményének meghonosítására. Kőrös András nyugalmazott kúriai tanácselnök 2015. évben megtartott előadásában kiemelte, hogy „1998-tól határozott elképzelés volt, hogy a polgári jogviszonyok közül elsősorban a családjogi normák keretében kell a közvetítésnek az anyagi jogi rendelkezésekben megjelennie”.^[1]

Hazánkban az egészségügyi közvetítői eljárásról szóló 2000. évi CXVI. törvényt a jogirodalom „az első »valódi« mediációt megteremtő jogalkotási aktusnak”^[2] tekinti, amelyben már érvényre jutnak a közvetítői eljárás legfontosabb alapelvei, amelyek „az önkéntes választás lehetősége, a bizalom, továbbá a titoktartási kötelezettség vállalása”.^[3]

Ezt követően került sor a Kvtv. elfogadására, az Országgyűlés 2002. december 3. napján megtartott ülésnapján, amelyet az ülésen résztvevő képviselők ellenszavazata nélkül, 313 igen szavazattal és egy tartózkodás mellett fogadtak el. A törvény a Magyar Közlöny 2002. december 17. napján kiadott számában jelent meg, és 2003. március 17. napján lépett hatályba. A törvényi szabályozás jogpolitikai indoka az volt, hogy a túlterhelt bíróságokat tehermentesítsék, illetve, hogy a közvetítés hozzájáruljon a hazai konfliktuskezelő kultúra kialakításához és megszilárdításához is.^[4]

2005. évben jött létre az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (a továbbiakban: OIT) keretei között egy olyan mediációs munkacsoport, amely azt vizsgálta, hogy „a polgári jogi közvetítés intézménye milyen módon tehető ismertebbé annak érdekében, hogy a bírósági eljáráshoz kapcsolódóan (vagy azt megelőzően) sikeresen alkalmazható legyen”^[5], azonban ezen vizsgálat a költségvetési feltételek hiánya miatt megszakadt.^[6]

Ezt követően az Európai Parlament és Tanács 2008. május 21-i 2008/52/EK Irányelve, az ún. Mediációs irányelv (a továbbiakban: Irányelv) a tagállamok kötelezettségévé tette a közvetítői eljárás alkalmazását a polgári- és kereskedelmi jogvitákban. Az Irányelv célja „a jogviták alternatív rendezéséhez való hozzáférés elősegítése és a jogviták egyezséggel történő rendezésének megkönnyítése

[1] Kőrös, 2016, 41.

[2] Kengyel, 2008, 672.

[3] Kengyel, 2008, 672.

[4] A közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény (továbbiakban: Kvtv.) indokolása.

[5] Gyengéné Nagy, 2014a, 67-68.

[6] Gyengéné Nagy, 2014a, 67-68.

azáltal, hogy ösztönzi a közvetítés igénybevételét és biztosítja a közvetítés és a bírósági eljárás közötti kiegyensúlyozott kapcsolatot”.^[7] A tagállamoknak 2011. május 22. napjáig a közvetítésre vonatkozó jogszabályait az Irányelvben foglaltakkal összhangba kellett hozniuk, amely ösztönzőleg hatott Magyarországon is a bírósági szervezetrendszerben megvalósuló közvetítés szabályozására, mivel a hangsúly a bírósági eljárásban igénybe vehető közvetítés alkalmazásának szükségességére helyeződött át.

2009. március 1. napja és 2010. március 1. napja között az Országos Mediációs Kísérleti Program keretében vizsgálták a közvetítés bírósági eljárás során való alkalmazhatóságát. „A kísérleti program tapasztalatai azt mutatták, hogy az ún. bírósági mediáció bevezetése során olyan jellegű »terelő« szabályok megalkotására van szükség, amely a bírósági eljárás számára megkönnyíti a felek ösztönzését a közvetítés alkalmazására a bírósági eljárásban való ítélethozatal helyett.”^[8]

2. A bírósági közvetítés jogi szabályozása

Az Irányelvben foglaltaknak megfelelően, az Országgyűlés 2012. július 9. napján fogadta el a 2012. évi CXVII. törvénnyel a Kvtv. módosítását, amely 2012. július 24. napjától új fejezettel egészült ki.^[9] Innentől kezdve a bírósági közvetítésre (judicial mediation) vonatkozó speciális jogszabályi rendelkezéseket a Kvtv. IV/A. fejezete tartalmazza, illetve a bírósági közvetítéssel kapcsolatos központi igazgatási feladatokat az OBH Igazgatásszervezési Főosztálya látja el.^[10] Handó Tünde^[11] szavai szerint „Perbeszéd helyett párbeszéd. Ezzel a jelmondatl indult meg 2012-ben a mediáció a bíróságokon. A mediációnak – azon túl, hogy komoly társadalmi értéket képvisel – érezhetően pozitív hatása van a bírósági szervezet munkájára is, ami nemcsak az ügyteher mérséklődésében mutatkozhat meg, hanem a bíróságokra nehezedő erkölcsi terhet is csökkentheti.”^[12]

A jogirodalom szerint pedig „ezzel a felek egymás gyengítése helyett a közös, megoldandó probléma felé fordulnak. Itt gyakorlatilag egy színtérváltás történik, amikor a másik személyével szembeni támadás-védekezés helyett, a másik féllel közös problémamegoldandó feladat dimenziójába lépnek át.”^[13]

Az OBH által felállított, 2012. áprilisától 2014. májusáig működő Országos Mediációs Munkacsoport többek között aktívan részt vett „a bírósági közvetítéssel kapcsolatos jogszabályalkotási, -módosítási, -véleményezési tevékenységben, a bírósági közvetítés gyakorlatának kialakításában, figyelemmel kísérésé-

[7] Az Európai Parlament és Tanács 2008. május 21-i 2008/52/EK irányelv 1. cikk (1) bekezdése.

[8] Éliás et al., 2016, 18.

[9] A 2012. évi CXVII. törvény 39. § (2) bekezdése iktatta be a Kvtv. IV/A. fejezetét.

[10] 3/2020. (I. 31.) OBH utasítás 2. § (1) bekezdése.

[11] Az OBH elnöke 2012. január 1. napjától 2019. november 30. napjáig.

[12] Szabó – Gyengéné, 2014, 7.

[13] Szabó – Gyengéné, 2014, 7.

ben, a bírósági közvetítők, koordinátorok képzésében, a bírók felkészítésében az új jogintézmény fogadására”.^[14]

a) A közvetítői eljárás polgári anyagi és eljárásjogi törvényi rendelkezései

2014. március 15. napján lépett hatályba a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.), amelynek a Negyedik Könyve, a Családjog (a továbbiakban: Csjk.) tartalmazza a közvetítésre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, szem előtt tartva a gyermek érdekének védelmét. A családi jogviszonyokban a gyermek érdekei és jogai fokozott védelemben részesülnek,^[15] illetve a gyermeknek a saját családjában, illetve a családi környezetben nevelkedéséhez és a korábbi családi kapcsolatai fenntartásához fűződő jogát csak törvényben meghatározott esetben, kivételesen és a gyermek érdekében lehet korlátozni.^[16] A gyermeket védő alapelv magában foglalja azt is, hogy a gyermek a személyére vonatkozó szülői döntéseknek a részese legyen, akit különös tekintettel – a szülői felügyeleti jog körében – az őt érintő kérdések eldöntésébe bevonnak. Pokol Béla tanulmánya szerint „a konfliktus jogi útra terelése és a megoldás bírói döntésre bízása a felek közötti szembenállás magas fokát feltételezi, tartós kapcsolatban lévőknél pedig ezen túl a kommunikáció nagyfokú vagy teljes leállását”.^[17] A jogalkotó a Csjk.-ban a közvetítői eljárás vonatkozó törvényi rendelkezéseket a házassági bontóperre (Ptk. 4:22. §) és a szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti perekre (Ptk. 4:172. §) vonatkozó jogszabályok között helyezte el, és ezen anyagi jogi jogszabályi rendelkezésekkel a felek közötti megegyezés elősegítését, és a jogviták békés rendezés útján való elintézésének ösztönzését célozta meg. A Ptk. 4:172. §-a szerinti szabályokat a közvetítői eljárás kötelező igénybevételének elrendelésére vonatkozóan a Ptk. hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kellett.^[18] A közvetítésnek a családi jogban a „legfőbb célja, hogy elkerülje a pereskedés okozta hátrányos következményeket, az éles konfliktust enyhítse, valamint, hogy a szülők felelősségérzetét a gyermekeikkel kapcsolatos döntések meghozatalában növelje”.^[19]

Egyrészt a házastársak a házassági bontóper megindítása előtt vagy a bontóper alatt – saját elhatározásukból vagy a bíróság kezdeményezésére – kapcsolatuk, illetve a házasság felbontásával összefüggő vitás kérdések megegyezésen alapuló rendezése érdekében közvetítői eljárást vehetnek igénybe.^[20] Ezen jogszabályi rendelkezés lehetőséget teremt a házastársaknak a közvetítői eljárás

[14] Gyengéné Nagy, 2014b, 3.

[15] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:2. § (1) bekezdése.

[16] Ptk. 4:2. § (4) bekezdése.

[17] Pokol, 2002, 3.

[18] A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 37. §-a.

[19] Nagy, 2015, 243.

[20] Ptk. 4:22. §.

keretében a megromlott kapcsolatuk helyrehozatalára – nem a felek békítését szolgálja –, illetve a törvény által előírt, ún. járulékos kérdések^[21] kulturált megbeszélésére, ezen kérdésekkel kapcsolatban álláspontjaik kifejtésére és közéletítésére, valamint a másik igényének a megismerésére. Esélyt adva a házasság közös megegyezésen alapuló felbontásának támogatására, mivel „a felek között az ítélet nem az ügy megoldását szolgálja, hanem az alperes és felperes közötti viszonyt tovább mélyíti, a kommunikációt ellehetetleníti”.^[22]

A fenti anyagi jogi törvényi rendelkezések változása szükségessé tette az eljárásjogi szabályok változását, így a 2018. január 1. napjától hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) a korábban hatályban volt 1952. évi III. törvényhez képest a közvetítői eljárásra, mint alternatív vitarendezési eljárásra nagyobb hangsúlyt fektet és az eljáró bíró kötelezettségévé teszi a peres eljárás során több alkalommal, hogy tájékoztassa a peres feleket a közvetítői eljárás részletszabályairól. Ugyanis a Ptk. 4:22. §-ához kapcsolódóan a házassági bontóperben a perfelvételi tárgyalás szabályai között rögzíti azt, hogy a bíróság köteles a felek figyelmét felhívni a közvetítői eljárás igénybevételének lehetőségére és előnyeire.^[23] Továbbá a perfelvételi szak általános szabályai között szerepel, hogy a perben eljáró bíró – ha annak sikerére esély mutatkozik, különösen, ha a felek bármelyike kéri – köteles tájékoztatni a feleket a közvetítői eljárás lényegéről, igénybevételének lehetőségéről, feltételeiről és ezzel összefüggésben a szünetelés szabályairól.^[24] A perfelvételt lezáró végzés meghozatalát megelőzően pedig – amikor a jogvita és a bizonyítás tartalma, keretei mind a bíróság, mind a felek számára kialakultak, de még az érdemi tárgyalási szak nem kezdődött el – a bíróság megkísérli a peres feleket a közvetítés igénybevétele felé „terelni” azzal, hogy tájékoztatja őket a közvetítés igénybevételének lehetőségéről. A tájékoztatásnak a bírósági és a piaci közvetítésre is ki kell terjednie, ismertetve azok módját és előnyeit,^[25] valamint azt, hogy bármelyik közvetítés igénybevétele esetén a polgári peres eljárás szünetelését közösen kérhetik a felek.^[26] A fenti jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy kiemelkedő jelentősége van annak, hogy mikor és milyen tartalommal kerül sor ezen tájékoztatásra, ahogy Andódi László bíró a tanulmányában megfogalmazza: „...az ítélezésében független és felelős bíró ítélező tevékenysége során kellő indokoltsággal, továbbá a legmegfelelőbb módon, esetben és időben éljen a terelés lehetőségével”.^[27]

[21] Ptk. 4:21. § (3) bekezdése.

[22] Glavanits – Wellmann, 2020, 15.

[23] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 456. § (3) bekezdése.

[24] Pp. 238. § (2) bekezdése.

[25] Pp. 195. § [Egyezség létrehozásának megkísérlése a perfelvételi tárgyaláson és a közvetítői eljárás útján].

[26] Pp. 121. § (1) bekezdés a) pontja.

[27] Andódi, 2020, 72.

Álláspontom szerint már a jogvita „kezdetekor”, az első perfelvételi tárgyalásra szóló idézéshez érdemes csatolnia a bírónak a közvetítői eljárásról szóló írásbeli tájékoztatást, majd az első perfelvételi tárgyaláson célszerű megadnia szóban ismételten a jogintézménnyel kapcsolatos tudnivalókat; mivel minél jobban kiéleződik a peres felek jogvitája és mélyül köztük a személyes konfliktus, annál kevesebb remény van arra, hogy közeledni tudnak az eltérő álláspontok, és javul a kommunikáció. Ehhez kapcsolódik, hogy kiemelkedő szerepe van a peres eljárásban eljáró bíró közvetítés jogintézményéhez való hozzáállásának, illetve, hogy megfelelő ismeretekkel rendelkezzen a közvetítésről, mivel ezen ismeretek birtokában tudja a feleket hitelesen tájékoztatni a közvetítés előnyeiről.

A bírói tájékoztatással kapcsolatban „a formai szempontok közé tartozó elvárás, hogy a bíró általi tájékoztatás legyen érthető, világos a felek számára, valamint, ha a bíró szükségesnek tartja a tájékoztatást, azt magyarázatokkal egészítse ki”.^[28] Kiemelendő továbbá, hogy „a bírák a közvetítés alapvető jellemzői (a gyorsaság és ingyenesség) mellett az integratív szemléletre utaló előnyöket is széles körben kapcsolnak a közvetítéshez: például pergazdaságosság, pereltérrelő jelleg, pertartamcsökkenés, kevésbé formális keretek, nagyobb mozgástér, a konfliktus jogvita keretein túli megoldásának lehetősége...”^[29]

Polgári bíróként a tájékoztatás során a következőkre helyezem a hangsúlyt: elmondom, hogy a közvetítés célja egy hosszútávon mindkét fél által elfogadott és a megelégedésükre szolgáló megállapodás létrejötte, rugalmas megoldás megtalálása, amely a felek közötti súrlódások, nézeteltérések csökkentésére, a felek érdekeinek, motivációjának feltárására alkalmas. A felek szabadon választhatnak, hogy egy bírósági közvetítőt vagy piaci közvetítőt vesznek igénybe, azonban megállapítható, hogy mindkettő egy független, semleges, pártatlan közvetítőként segít a felek álláspontját közelebb hozni; miközben titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tényre és adatra vonatkozóan, amelyről a közvetítői tevékenysége során szerzett tudomást. Ezen eljárás a nyilvánosságot nélkülöző, bizalmi jellegű, a polgári eljáráshoz képest kevésbé formalizált és költséghatékony is, mivel a bírósági közvetítés illetékmentes és a bírósági közvetítőnek díjat nem kell fizetni. Utalok a szóbeli tájékoztatás során arra is, hogy amennyiben nem születik megállapodás köztük a közvetítői eljárás során, akkor a perbíróság dönti el a jogvitájukat ítélettel, amely előreláthatólag nem fog mindannyiuk megelégedésére szolgálni, figyelemmel a pervesztesség-pernyertesség arányára. Kiemelem továbbá, hogy a jogvitát eldöntő ítélet korántsem biztosíték arra, hogy a felek közötti, a jog keretein túlmutató konfliktust megoldja; és az ítélet végrehajtása is nehézségekbe ütközhet a pervesztes fél önkéntes teljesítése elmaradásának hiányában. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy a közvetítői eljárás igénybevétele „nem jelent lemondást a bírói út igénybevételeének lehetőségéről”.^[30] Fontos eljárásjogi előírás

[28] Béldi-Turányi, 2022, 69.

[29] Andódi, 2021, 37.

[30] Somogyi, 2000, 21.

továbbá, hogy a bíróságnak a tárgyalási jegyzőkönyvben minden esetben rögzítenie kell a tájékoztatás megtörténtének tényét.

b) Az önkéntes közvetítői eljárás és a közvetítői eljárásra való bírósági kötelezés

A jelenleg hatályos törvényi szabályozás szerint a házasság felbontása iránt folyamatban lévő peres eljárásban a közvetítői eljárás igénybevétele nem kötelező, a bíróság nem kötelezheti arra a feleket, hanem kizárólag a felek döntésén, elhatározásán múlik, hogy élnek-e vele. „A bíróság elé hozott problémájuk megoldatlanságában már belefáradt felek”^[31] esetében, tapasztalatom szerint, a bíróságnak célszerű megfontolnia és akkor érdemes javasolnia a közvetítői eljárást, ha a bíróság a felek mindegyikének a perfelvételi tárgyaláson tett részletes, az ügy érdemére – különösen az ellentétes előadásaikra – vonatkozó személyes meghallgatását követően úgy ítéli meg, hogy annak elrendelése a kiskorú gyermek mindenképp álló érdekét szolgálja, különös tekintettel arra, hogy a gyermeket érintő perek a lehető legrövidebb időn belül befejeződjenek, továbbá, ha a felek kompromisszumképesek, a másik fél szempontjait is szem előtt tartják, és együttesen nyitottak a köztük lévő konfliktus rendezésére, vagy köztük a Ptk. 4:21. § (3) bekezdése szerinti egyes kérdésekben nincs megegyezés.^[32] Fontos kiemelni, hogy a felek csak a házassággal összefüggő, a törvény által a házasság felbontásához szükséges kérdésekben köthetnek megállapodást, azonban a házasság felbontásáról a bíróság érdemi határozattal, ítélettel dönt.

A Csjk-ban a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti perek kapcsán jelenik meg a közvetítés jogintézménye elrendelésének kötelező esete. A bíróság indokolt esetben kötelezheti a szülőket, hogy a szülői felügyelet megfelelő gyakorlása és az ehhez szükséges együttműködésük biztosítása érdekében – ideértve a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartást – közvetítői eljárást vegyenek igénybe.^[33] Az „indokolt eset” fogalmát a törvény nem határozza meg, ezért mindig az adott ügy egyedi tényállási elemei alapján (tényállásfüggő) az eljáró bíró feladata annak eldöntése, hogy a közvetítői eljárás kötelező elrendelése célszerűnek mutatkozik-e vagy sem. Az alapügyben eljáró bírónak tehát itt különösen fontos szerepe van, mivel minden ügyben a bíróság mérlegelésén múlik, és azt akkor rendeli el, ha úgy ítéli meg, hogy az nem eredményezi a peres eljárás elhúzódását, sőt az adott jogvita rendezését előre viszi a közös nevező megtalálásában – egy működőképes megállapodás megkötésével – figyelemmel a gyermek érdekeire és a felek egyéni szükségleteire. „A tapasztalat azt mutatja, hogy általában nem érdemes a kötelező közvetítést elrendelni közvetlenül az

[31] Barnáné Muczer, 2000, 603.

[32] A házasságnak a felbontására akkor van lehetőség, ha a házastársak a közös gyermek tekintetében a szülői felügyelet gyakorlása, a különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás, a gyermek tartása, a házastársi közös lakás használata, valamint – ez iránti igény esetén – a házastársi tartás kérdésében megegyeztek, és perbeli egyezségüket a bíróság jóváhagyta.

[33] Ptk: 4:172. § [Közvetítés a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése iránti perben].

ideiglenes intézkedés meghozatala után, mert a bíróság ezen határozata olyan hatalmi különbségeket teremt a felek között, hogy a közvetítői eljárás lefolytatására nincs reális lehetőség.”^[34]

A bíróság általi közvetítői eljárás igénybevételére kötelezés azt jelenti, hogy a bíróság egy nem fellebbezhető, pervezető végzéssel arra kötelezi a feleket, hogy vitájuk – részben vagy egészben – megállapodással történő lezárása céljából legalább egy – piaci vagy bírósági – közvetítővel együttműködjenek; ezen együttműködési kötelezettségük keretében a felek kötelesek közösen közvetítőhöz fordulni (felkérés vagy kérelem alapján) és az első közvetítői megbeszélésen részt venni.^[35] Ebben az esetben is a felek szabad akaratának megfelelő megállapodás megkötése a közvetítői eljárás célja, azonban ez – vagyis a megállapodás megkötése – nem kötelező, hanem a közvetítői eljárás a megkötés lehetőségét teremti meg. A bírósági kötelezés csak arra terjed ki, hogy közösen kérjék a közvetítői eljárás megindítását és jelenjenek meg az első közvetítői megbeszélésen, hallgassák meg a közvetítő tájékoztatását, azonban az, hogy a közvetítői eljárásba bebozsátkoznak vagy sem a továbbiakban, a felek közös akaratán múlik.

A polgári peres eljárás és a bírósági közvetítői eljárás párhuzamosan nem folyhat, ezért önkéntes közvetítői eljárás igénybevétele esetén a felek közös kérelmére a peres eljárás szünetel,^[36] míg a kötelező közvetítői eljárás igénybevételére való bírósági kötelezés esetén az eljáró bíró köteles a polgári peres eljárást felfüggeszteni, nincs mérlegelési joga az eljárás felfüggesztésének kérdésében. Ezen, imperatív jellegű felfüggesztési eset 2018. január 1. napjától a Pp. 124. §-ában, az Általános rendelkezések között került szabályozásra, annak ellenére, hogy – az anyagi jogszabályokkal összhangban – kizárólag a szülői felügyelet gyakorlásának rendezése^[37] és a kapcsolattartás szabályozása iránti peres eljárásokban van helye a kötelező közvetítésnek; amely pertípusok a személyi állapotot érintő perek^[38] közé tartoznak és a Pp. hetedik részében, vagyis a különleges eljárások között találhatóak. „A felfüggesztést – nemzetközi példákon túl – az indokolja, hogy a peres folyamat irányítását a közvetítői eljárás beiktatása után is a bíró tartja a kezében.”^[39] A bíróság a közvetítői eljárásra kötelező és a peres eljárást felfüggesztő határozatában felhívja a feleket arra is, hogy a végzés másolatát csatolják a közvetítőhöz intézendő felkéréshez vagy a bírósági közvetítés lefolytatása iránti kérelmükhöz, és jelen végzés kihirdetését követő tizenöt napon belül kötelesek közösen kezdeményezni az eljárást.^[40]

[34] Bekovicsné Varga, 2018, 30-37.

[35] Kvtv. IV/B. fejezet 38. § (2) bekezdése.

[36] Pp. 121. § (1) bekezdés a) pontja.

[37] Pp. Hetedik rész XXXV. fejezet.

[38] Pp. 429. § [Személyi állapotot érintő perek] Személyi állapotot érintő peren – e rész alkalmazásában – a gondnoksági pereket, a házassági pereket, a származási pereket, a szülői felügyelettel kapcsolatos pereket és az örökbefogadás felbontásával kapcsolatos pert kell érteni.

[39] Gyengéné Nagy – Szabó – Varga, 2014, 603.

[40] Kvtv. 38/E. § (1) bekezdése.

III. A BÍRÓSÁGI KÖZVETÍTÉS JOGINTÉZMÉNYÉNEK BEMUTATÁSA

1. A bírósági közvetítés ügyviteli szabályai és folyamata

A bírósági közvetítés fogalmát a Kvtv. nem határozza meg. Benkoviczné Varga Erika szerint „a bírósági közvetítói eljárás – más néven mediáció – hazánkban olyan bírósági nemperes eljárás, amely egy folyamatban lévő bírósági eljáráshoz kapcsolódó, a mediáció módszertanán alapuló, a bírósági eljárás befejezését elősegítő, egyeztető, konfliktuskezelő módszer”.^[41] A bírósági közvetítés ügyvitelére 2012. október 6. napjától a BÜsz. IX/A. Fejezetének 75/A.-75/B. §-aiban került szabályozásra. A törvény a bírósági közvetítói ügy fogalmát úgy határozza meg, hogy a bírósági közvetítés iránti kérelemben megjelölt peres vagy nemperes bírósági eljárás (a továbbiakban: alapügy) alatt a bírósági közvetítő által lefolytatott – lajstromozás szempontjából polgári nemperes ügycsoportba tartozó – bírósági közvetítói eljárás.^[42] A bírósági közvetítói eljárás lefolytatása iránti – egyoldalú vagy közös – kérelmet, amely a bírósági közvetítói ügy kezdőirata, minden vármegyében a törvényszék, illetve Budapesten a Fővárosi Törvényszék Polgári Kezelőirodájában lehet benyújtani, vagy az adott törvényszék címére postai úton eljuttatni. A kerületi vagy járásbírói előterjesztett kérelmeket a törvényszék Polgári Kezelőirodájához az a bíróság küldi meg, ahol a kérelmet előterjesztették. Ezen eljárás lefolytatását kizárólag a peres vagy nemperes bírósági eljárás felei kezdeményezhetik a közvetítési feladatokat ellátó törvényszéken addig, amíg az alapügy jogerős határozattal (végzéssel vagy ítélettel) le nem zárul. Utalni kívánok arra, hogy a bírósági közvetítésre a Kvtv. különleges illetékességi szabályt tartalmaz, mivel arra a polgári perrendtartás szerinti illetékességi szabályok nem irányadók,^[43] vagyis a felek az ország valamennyi bíróságán igénybe vehetik, megkönnyítve ezzel az egymástól földrajzilag távol élő felek számára is annak a lehetőségét, hogy a felek számára könnyebben megközelíthető bíróságon kerüljön sor a közvetítésre.

A bírósági közvetítói ügy minden törvényszéken a lajstromozást követően Pkm. megjelölést kap, mivel a peren kívüli lajstromban kerül iktatásra és az „m” betű jelöli a mediációt. Az aktaborító piros színű, amelyet elkülönítetten és zártan kell tartani a bíróság egyéb irataitól. Az aktaborítón feltüntetésre kerül a bírósági közvetítés lefolytatása iránti kérelem bírósághoz való érkezésének időpontja, a közvetítói ülés(ek) időpontja, a közvetítói eljárás kezdő és befejező időpontja, illetve az, hogy megállapodással vagy megállapodás nélkül kerül sor a befejezésre, továbbá az alapügy (per) bírósága, ügyszáma, és a kötelezés miatti felfüggesztő határozat kelte. A kérelem beérkezését követő nyolc napon

[41] Benkoviczné Varga, 2018, 30.

[42] A bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: BÜsz.) 75/A. § (2) bekezdés a) pontja.

[43] Kvtv. IV/A. fejezet 38/B. § (1) bekezdése.

belül a bírósági közvetítő tájékoztatja a feleket a bírósági közvetítőként eljáró bírósági titkár, bíró vagy a rendelkezési állományba helyezett bíró nevééről, az első tájékoztató megbeszélés időpontjáról és az eljárásban történő képviselőlehetőségéről. Ezen rövid határidő is a közvetítői eljárás mielőbbi befejezését szolgálja. A felekkel kizárólag a bírósági közvetítő tartja a kapcsolatot, írásos formában (elsősorban elektronikus úton), de akár szóban (telefonon) is. Az ülésre szóló meghívóban az eljáró bírósági közvetítő tájékoztatja a feleket, hogy a bírói kötelezés azt jelenti, miszerint az első közvetítői megbeszélésen a megjelenése kötelező, ahol a közvetítői eljárásra vonatkozó tájékoztatást adja meg a közvetítő, azonban az eljárásra csak a felek közös kérelme alapján kerül sor.^[44] Amennyiben bármelyik fél a közvetítői eljárásban nem kíván részt venni, a bírósági közvetítő az eljárást befejezettnek nyilvánítja, és erről a peres ügyben eljáró bírót értesíti, a felfüggesztett eljárás folytatása céljából. A közvetítő ebben az esetben igazolást ad a feleknek arról, hogy a bírói kötelezés alapján az első megbeszélésen részt vettek.

2. A bírósági közvetítői eljárás kontra polgári peres eljárás

Amíg a klasszikus polgári perben a bíró az ügy valamennyi iratát ismeri, addig a bírósági közvetítőnek kizárólag az eljárás lefolytatása iránti kérelem áll a rendelkezésére, a folyamatban lévő peres/nem peres eljárás iratait nem ismeri, azokat nem ismerheti meg, az eljáró bírótól felvilágosítást előzetesen nem kérhet, és a közvetítői eljárásról az eljáró bírónak felvilágosítást nem adhat; függetlenül attól, hogy megállapodás létrejött a felek között vagy sem. „A peres eljárás során a konfliktus kizárólag jogi köntösbe öltöztethető”,^[45] és a bíró a Pp. törvényi rendelkezéseinek keretei között, az eljárási szabályok betartásával vezeti a tárgyalást.

A felek a bíró utasításai alapján teszik meg nyilatkozataikat, a tárgyaláson „az üggyel, a jogvitával, a bizonyítással, a jogkérdésekkel találkozhatunk”,^[46] míg a bírósági közvetítői eljárásban a felek irányítják a beszélgetést, a közvetítő segítségével, kötetlen párbeszéddel. A közvetítő a felek jogvitájában döntést nem hoz, nem foglal állást, azonban a „legfontosabb és legnehezebb feladat, hogy a győzelem igényével érkező feleket az együttműködés irányába terelje”.^[47] Ezzel szemben az alapügyben eljáró bíró a bizonyított tényállás alapján, a jogszabályokra figyelemmel hoz határozatot. A bírósági közvetítő közvetítői ülésjegyzéket vezet, amely nem nyilvános és tartalmazza az adott napra kitűzött bíró-

[44] A Győri Törvényszék elnöke által a Győri Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbírók polgári ügyszakában statisztikai adatok gyűjtésére szóló kutatási engedély alapján feldolgozott tartalom.

[45] Glavanits – Wellmann, 2020, 15.

[46] Kohlhoffer-Mizser, 2020, 298.

[47] Benkovicsné Varga, 2018, 30.

sági közvetítői ügyek és az alapügyek ügyszámait.^[48] A polgári peres eljárások során a tárgyalóterem ajtaja mellett kifüggesztésre kerül a tárgyalási jegyzék a tárgyalás megtartásával egyidejűleg, amely nyilvános. „A korábbi tapasztalatok nyomán a Bűsz. módosításában megjelent az a javaslat is, hogy a közvetítés helyszíne lehetőleg ne tárgyalótermi környezet, hanem semleges, a felek egyenrangúságát jelképező helyiség legyen.”^[49] Ezt követően az ország bíróságain kialakításra került a bírósági közvetítésre alkalmas helyiség, ahol a bírósági közvetítő nem pulpituson ül – ellentétben az alapügyben eljáró bíróval –, hanem egy körasztalnál foglal helyet a felekkel együtt. A bírósági közvetítői eljárást a bírósági közvetítő hivatali időben, 8 óra és 16 óra között tartja meg a perben eljáró bíróhoz hasonlóan.

A bírósági polgári peres eljárások tehát főszabály szerint nyilvánosak, melyről egyidejűleg jegyzőkönyv vagy hangfelvétel készül, azonban a közvetítői eljárás során nem érvényesül főszabály szerint a nyilvánosság elve, mivel az eljárás zárt, és az üléseken a feleken és a bírósági közvetítőn kívül csak olyan személyek lehetnek jelen, akiknek a jelenléte ellen egyik fél sem tiltakozik. Úgy gondolom, hogy a közvetítői eljárás zártsága egy olyan bizalmas légkört teremt az eljárásban résztvevő felek számára, ahol nyíltan, őszintén tudják megbeszélni személyes érzelmi konfliktusait vagy a szerződéses – akár üzleti titkot is érintő – jogviszonyukban keletkezett nézeteltéréseket. A bírósági közvetítői eljárás tartama és az ülések száma elsődlegesen a felek akaratán múlik, azonban nagyrészt az adott ügy sajátosságaitól, a felek kompromisszumkészségétől, a köztük lévő konfliktus mélységétől is függ. Egy ügyben több ülés megtartására is van lehetőség, azonban a bírósági közvetítő bizonyítási eljárást nem folytat le. Ezzel szemben a polgári eljárás során a perek döntő többségében több tárgyalás kerül megtartásra, és két tárgyalás között akár több hónap is eltelik, illetve a széleskörű, szakértői bizonyítást is igénylő ügyekben akár évekig is elhúzódhat a perek időtartama. Említésre méltó, hogy a felek a közvetítői eljárás során nyíltan beszélhetnek érzéseikről, valamint „felszínre hozhatnak minden olyan problémát, amelyet bizalmas keretek között megvitathatnak”.^[50] A bírósági közvetítő az eljárás során tudomására jutott tények és adatok tekintetében titoktartási kötelezettség terheli, pártatlanul és semlegesen jár el. Az alapügyben a tanúvalomást megtagadhatja a jogvitával érintett ügyben lefolytatott közvetítői eljárásban eljáró közvetítő,^[51] illetve mentességére a tanúként való meghallgatása előtt, illetve mihelyt ez kiderül, figyelmeztetni kell.^[52] Ezzel kapcsolatban Tolnai Kata^[53] kiemeli, hogy „a titoktartás ipso jure azonban csak a közvetítőre vonat-

[48] Bűsz. IX/A. Fejezet 75/A. § (5) bekezdése.

[49] Bangóné Átol, 2021, 31.

[50] Nagy, 2010, 133.

[51] Pp. 290. § (1) bekezdés e) pontja.

[52] Pp. 290. § (5) bekezdése.

[53] Az OBH Igazgatásszervezései Főosztályának jogi ügyintéző munkatársa, a bírósági közvetítés országos koordinátora.

kozik, azonban a felek maguk is megállapodhatnak kölcsönös titoktartásban a közvetítói eljárásban elhangzottakra vonatkozóan”.^[54]

A közvetítói eljárás befejezésekor a bírósági közvetítói egy feljegyzést készít, amelyben rögzíti, hogy a felek a közvetítói ülésen személyesen megjelentek és közösen kérték a közvetítói eljárás lefolytatását, illetve, amennyiben nem kötöttek megállapodást, akkor feltünteti, hogy a felek álláspontja közeledett vagy sem, valamint a következő bírósági tárgyaláson egyezségeit kívánják-e kötni.^[55] Ezt követően a bírósági közvetítő a közvetítói eljárást befejezetté nyilvánítja és erről a perben eljáró bírót a feljegyzés megküldésével értesíti. A polgári peres szünetelő eljárás esetén bármelyik fél kérelmére azt eljárást folytatni kell.^[56] Annak érdekében, hogy a kötelező közvetítói eljárás ne eredményezze a peres eljárás indokolatlan elhúzódását, a kötelező közvetítói eljárás megindítása érdekében felfüggesztett peres eljárást akkor kell folytatni, „ha bármelyik fél igazolja, hogy az első közvetítói megbeszélésen részt vett, de a közvetítói eljárás nem indult meg, vagy a közvetítói eljárás igénybevételeire kötelező határozat közlésétől számított két hónap eltelt anélkül, hogy a felek igazolták volna a közvetítói eljárás megindulásának a sikertelenségét vagy a közvetítói eljárás lezárultát”.^[57] Amennyiben a bírósági határozat közlésétől számított két hónapon belül a megindított közvetítói eljárás várhatóan nem fejeződik be, akkor a felek a határidő lejárta előtt nyolc nappal közösen kötelesek bejelenteni a bíróságnak ennek tényét, és ezzel egyidejűleg hitelt érdemlően igazolniuk kell, hogy a közvetítói eljárás még folyamatban van. A közös bejelentés esetén, amíg a közvetítói eljárás nem fejeződik be, addig a peres eljárás nem folytatható. További eltérés a két eljárás között az, hogy a bírósági közvetítói ügy valamennyi iratát a bíróságon – az érkeztetést és lajstromozást követően a bírósági közvetítói ügy befejeződését követő 10 évig – a bírósági közvetítő kezeli,^[58] míg a polgári peres eljárás iratait tartalmazó akta az adott bíróság polgári kezelőirodájában kerül elhelyezésre – az eljárás folyamatban léte alatt nyilvántartásban, majd az eljárás jogerős befejezését követően az irattárban.

3. A bírósági közvetítővé válás feltételei

Felmerül a kérdés, hogy ki végezhet bírósági közvetítói tevékenységet. A Magyar Igazságügyi Akadémia (a továbbiakban: MIA) minden évben megszervezi a központi képzési programjában a bírósági közvetítói képzés megtartását. A köz-

[54] Tolnai, 2018, 46.

[55] A Győri Törvényszék elnöke által a Győri Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbírók polgári ügyszakában statisztikai adatok gyűjtésére szóló kutatási engedély alapján feldolgozott tartalom.

[56] Pp. 121. § (3) bekezdése.

[57] Varga, 2018, 518.

[58] Bűsz. IX/A. Fejezet 75/A. § (4) bekezdése.

vetítói képzésekre a jelentkezést az OBH Igazgatásszervezési Főosztálya összesíti és továbbítja a MIÁ-nak.^[59] A 2024. évben két típusú képzésre kerül sor: a bíróságon új közvetítói kijelölés érdekében szervezett akkreditált képzésre, illetve a már közvetítói kijelöléssel rendelkező bírósági közvetítők szakmai továbbképzésére. A bírósági közvetítói akkreditált képzés jelenleg 70 órás, amely képzés a bírósági közvetítói kijelölés szakmai képzettségi előfeltétele. Olyan bírák és bírósági titkárok a célcsoportja ezen képzésnek, akik még nem rendelkeznek bírósági közvetítói képzettséggel és szeretnék a kijelölésüket kérni a közeljövőben. A képzés végén a résztvevők tanúsítványt kapnak, amely szükséges ahhoz, hogy a kijelölésük iránt kérelmet terjesszenek elő. A jelentkezők kiválasztásában irányadó, hogy a jogszabályokban foglalt bírósági közvetítés az adott bíróságon biztosítva legyen. A fenti akkreditált bírósági közvetítói képzés elvégzését követően a bírák és a jogi szakvizsgálóval rendelkező bírósági titkárok csak az OBH elnökéhez címzett és a munkáltatói jogkört gyakorló bíróság elnökénél benyújtott kérelmükre – amelyhez a szakmai képzés elvégzését igazoló okiratot csatolni kell –, és a bíróság elnökének a kijelölésre vonatkozó javaslatát követően jelölhetők ki bírósági közvetítőnek.^[60]

A folyamatban lévő peres vagy nemperes bírósági eljárás esetén „bírósági közvetítói tevékenységet az OBH elnöke által – a közvetítói szakmai képzés elvégzésének igazolását követően – kijelölt bírósági titkár, bíró és rendelkezési állományba helyezett bíró végezheti”.^[61] A kijelölt személy a bírósági közvetítéssel kapcsolatos tevékenysége során a bírósági közvetítő megjelölést használja.^[62] A bírákra a Kvtv.-ben rögzített összeférhetetlenségi szabályokon túl az is vonatkozik, hogy a per elintézéséből ki vannak zárva, és abban, mint bíró, nem vehet részt a perrel összefüggő közvetítói eljárást lefolytató személy.^[63] A bírósági közvetítők kijelölésének időtartama határozott vagy határozatlan idejű lehet, azzal a megszorítással, hogy a rendelkezési állományba helyezett bíró kijelölése legfeljebb két évre szólhat.^[64] Az OBH vezeti azt a névjegyzéket, amely tartalmazza a bírósági közvetítő nevét, beosztását, szolgálati helyét, elérhetőségét és a kijelölés időtartamát. Ezen névjegyzék elérhető a bíróságok központi honlapján^[65], valamint azt közzé kell tenni a bírósági épületekben, az ügyfelek számára nyitva álló térben. „2014. év végére mind a 20 hazai törvényszéken volt kijelölt bírósági közvetítő, és a tevékenység igazgatási munkáját végző koordinátor bíró is megbízást kapott a törvényszék elnökétől. 2015. év végére pedig már minden nagyobb bíróságon is volt bírósági közvetítő.”^[66] A következő táblázatban szemléltetem, hogy a Győri Törvényszéken hány bírósági közvetítő, koordinátor és koordinátor-helyettes került kijelölésre és

[59] 3/2020. (I. 31.) OBH utasítás 2. § (1) bekezdése.

[60] 3/2020. (I. 31.) OBH utasítás 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) bekezdése.

[61] Kvtv. 38/A. § (1) bekezdése.

[62] Kvtv. 38/A. § (2) bekezdése.

[63] Pp. 12. § e) pontja.

[64] 3/2020. (I. 31.) OBH utasítás 5. §-a.

[65] Magyarország bíróságai: Bírósági közvetítő kereső.

[66] Tolnai, 2018, 47.

melyik járásbíróságon, valamint közülük nemek szerint mennyi a bíró, illetve a bírósági titkár, továbbá azt, hogy a kijelölésük időtartama mettől meddig tartott.^[67]

Nem	Járásbíróság/ Törvényszék	Szakterület	Kijelölés kezdeté	Kijelölés vége	Státusz
Nő	Mosonmagyaróvári Járásbíróság	bírósági közvetítő	2014.03.01.		bírósági titkár
Nő	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2014.03.15.	2019.04.14.	bírósági titkár
Nő	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2014.03.20.		bíró
Nő	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2014.03.20.		bíró
Nő	Győri Törvényszék	koordinátor	2014.10.15.	2020.02.01.	bíró
Nő	Soproni Járásbíróság	bírósági közvetítő	2015.07.15.	2020.05.15.	bíró
Nő	Soproni Járásbíróság	bírósági közvetítő	2015.07.15.		bírósági titkár
Férfi	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2018.05.01.		bírósági titkár
Nő	Győri Törvényszék	bírósági közvetítő	2018.06.01.		bírósági titkár
Nő	Soproni Járásbíróság	koordinátor helyettes	2018.06.21.	2020.02.01.	bíró
Nő	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2019.01.01.		bírósági titkár
Nő	Győri Járásbíróság	bírósági közvetítő	2019.11.01.		bíró

1. táblázat: A bírósági közvetítők kijelölésére vonatkozó adatok a 2014-2024. közötti években (saját szerkesztés)

A táblázat adatai szerint megállapítható, hogy a Győri Törvényszék illetékeségi területén jelenleg nyolc bírósági közvetítő tevékenykedik, akikből a Győri Járásbíróságról három bíró és három bírósági titkár, a Mosonmagyaróvári Járásbíróságról egy bírósági titkár, a Soproni Járásbíróságról szintén egy bírósági titkár lát el közvetítői tevékenységet. A kijelölt bírósági közvetítőknek tehát 37,5%-a bíró és 62,5%-a bírósági titkár, illetve 12,5%-a férfi és 87,5%-a nő.

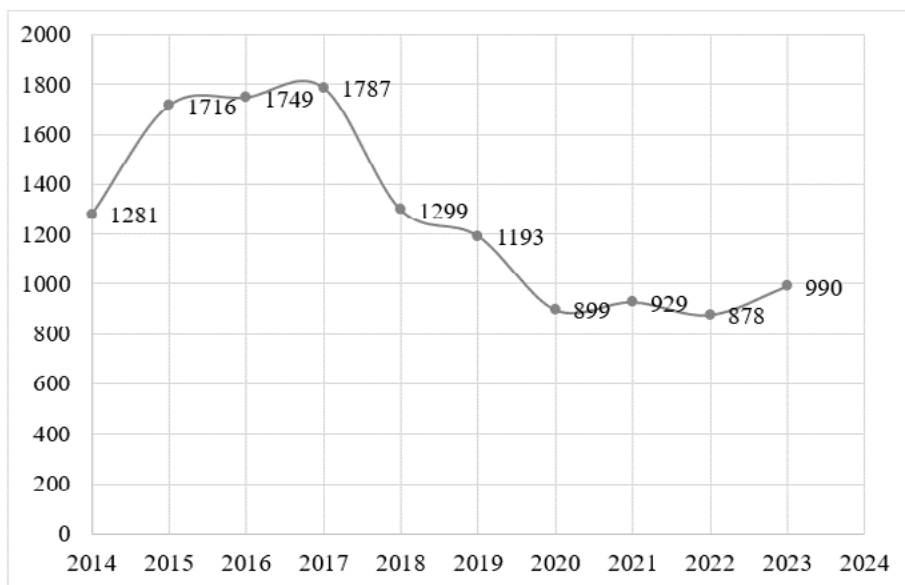
[67] A Győri Törvényszék elnöke által a Győri Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbíróságok polgári ügyszakában statisztikai adatok gyűjtésére szóló kutatási engedély alapján feldolgozott tartalom.

Említésre méltó, hogy 2014. évtől kezdődően a mai napig nem érkezett panasz a Győri Törvényszék Elnökéhez a bírósági közvetítéssel és a bírósági közvetítők munkájával összefüggésben.^[68]

IV. A BÍRÓSÁGI KÖZVETÍTÉS ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON 2014. ÉVTŐL 2023. ÉVIG A STATISZTIKAI ADATOK TÜKRÉBEN

1. Az országos statisztikai adatok a vizsgált időszakban

Országosan 2014. január 1. napjától 2023. december 31. napjáig évente az alábbi grafikon szerint alakult a közvetítői eljárások száma:

1. ábra: A bírósági közvetítői eljárások számának alakulása országosan a 2014-2023 közötti években (saját szerkesztés)

A grafikonból jól látszik, hogy 2014. évtől kezdődően 2017. évig éves szinten egyre több eljárás indult, majd 2020. évben jelentősen csökkent a közvetítői eljárások száma, amelynek indoka nagy valószínűséggel az egész évre – és az azt követő 2 évre – kiható COVID-19 koronavírus-világjárvány és az ehhez kapcsolódóan kihirdetett veszélyhelyzet. A vizsgált időszakban 2017. évben érkezett a

[68] A Győri Törvényszék elnöke által a Győri Törvényszék és az illetékessége alá tartozó járásbíróságok polgári ügyszakában statisztikai adatok kigyűjtésére szóló kutatási engedély alapján feldolgozott tartalom.

legtöbb, országosan összesen 1787 darab kérelem, amely 2023. évre valamivel több, mint a felére csökkent (990 darab). Ha a 2020. évhez viszonyítunk, akkor az is megállapítható, hogy a 2020 előtti években átlagosan 1504 darab közvetítői eljárás indult, míg 2020 után 924 darabra csökkent ez a szám.

Vizsgálatom további részében megnéztem, hogy 2014. év és 2023. év közötti időszakban, évente, törvényszékenként összesen hány közvetítői eljárás indult.^[69]

Törvényszék	Eljárások száma
Balassagyarmati Törvényszék	375
Budapest Környéki Törvényszék	1082
Debreceni Törvényszék	391
Egri Törvényszék	359
Fővárosi Törvényszék	2097
Győri Törvényszék	270
Gyulai Törvényszék	391
Kaposvári Törvényszék	407
Kecskeméti Törvényszék	1229
Miskolci Törvényszék	599
Nyíregyházi Törvényszék	688
Pécsi Törvényszék	757
Szegedi Törvényszék	870
Székesfehérvári Törvényszék	909
Szekszárdi Törvényszék	311
Szolnoki Törvényszék	216
Szombathelyi Törvényszék	154
Tatabányai Törvényszék	528
Veszprémi Törvényszék	500
Zalaegerszegi Törvényszék	588

2. táblázat: Törvényszékenként a 2014-2023. közötti években összesen indult bírósági közvetítői eljárások száma (saját szerkesztés)

[69] Az OBH által szolgáltatott adatok alapján feldolgozott tartalom.

A táblázat adatai szerint három törvényszéken (a Fővárosi Törvényszéken, a Kecskeméti Törvényszéken és a Budapest Környéki Törvényszéken) kimagasló számú eljárás indult, illetve a Székesfehérvári Törvényszéken és a Szegedi Törvényszéken az átlagos ügyérkezést meghaladó számú kérelem érkezett. Összesíttem azt is, hogy országosan 2017. január 1. napjától 2023. december 31. napjáig évente hány darab eljárás indult a bíróság kötelező végzése alapján, illetve hány darab a felek önkéntes kérelmére.^[70] Megjegyzem, hogy a 2017. év előtti ügyforgalmi adatokban együtt jelenik meg az „önkéntes” és a „kötelező” eljárások száma, így azok nem bonthatóak szét.^[71]

Év	Országosan önkéntesen kezdeményezett	Országosan kötelezően elrendelt	Összes érkezés országosan
2017	1209	578	1787
2018	891	408	1299
2019	682	511	1193
2020	497	402	899
2021	477	452	929
2022	409	469	878
2023	427	563	990

3. táblázat: Országosan az önkéntesen kezdeményezett, illetve a kötelezően elrendelt bírósági közvetítői eljárások összesített száma a 2017-2023. közötti években (saját szerkesztés)

A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy országosan az önkéntesen kezdeményezett eljárások száma csökkenő tendenciát mutat, 2017. évben volt a legmagasabb és 2022. évben a legalacsonyabb. Országosan a bíróság által kötelezően elrendelt eljárások száma 2017. évben volt a legmagasabb, 2020. évben a legalacsonyabb, és 2020. évtől kezdődően növekvő tendenciát mutat. A kötelezően elrendelt eljárások számát és az önkéntesen kezdeményezett eljárások számát egymáshoz viszonyítva a 2017 és 2018. években az állapítható meg, hogy a kötelezően elrendelt eljárások számának több, mint kétszerese volt az önkéntesen kezdeményezett eljárások száma. Először 2021. évben volt közel azonos számú az ügyek száma, illetve 2022. és 2023. években már több volt a kötelezően elrendelt eljárások száma a felek által önkéntesen kezdeményezett eljárások számához képest.

[70] Az OBH által szolgáltatott adatok alapján feldolgozott tartalom.

[71] Az OBH által szolgáltatott adatok alapján feldolgozott tartalom.

2. A Győri Törvényszék és a bírósági közvetítés

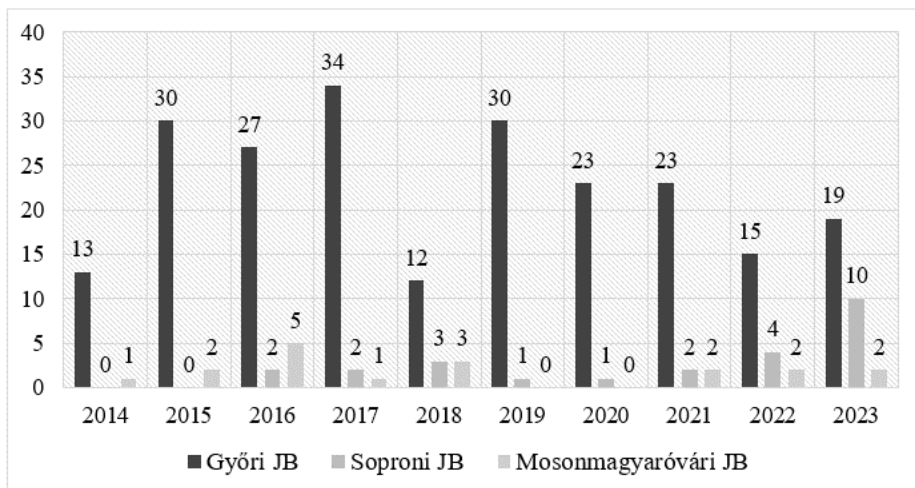
A Győri Törvényszék illetékességi területén 2013. évben bírósági közvetítői eljárás nem indult. Az első eljárás lefolytatása iránti kérelem 2014. március 27. napján érkezett. Az alábbi táblázat azt tartalmazza, hogy a fenti időszakban évente hány darab ügy érkezett, mennyi maradt folyamatban és hány darab került befejezésre.

Év	Előző évről folyamatban maradt eljárások száma	Érkezett ügyek száma	Befejezett ügyek száma	Folyamatban maradt ügyek száma
2014	0	14	8	6
2015	6	32	30	8
2016	8	34	34	8
2017	8	37	36	9
2018	9	18	24	3
2019	3	32	24	11
2020	11	24	25	10
2021	10	27	31	6
2022	6	21	23	4
2023	4	31	26	9

4. táblázat: A Győri Törvényszék illetékességi területén indult bírósági közvetítői eljárások számának alakulása a 2014-2023. közötti években (saját szerkesztés)

A táblázat adatai szerint 2014. évtől 2017. évig évente nőtt a bírósági közvetítői eljárások száma, majd ezt követően 2018. évben volt az érkezett ügyek száma a legalacsonyabb, és ezen ügyszámhoz képest 2023. évig minden évben több ügy érkezett. A vizsgált időszakban 2017. évben érkezett a legtöbb kérelem (37 darab), majd 2023. évben a második legtöbb kérelem (31 darab).

A következő oszlopdiagrammal szemléltetem, hogy 2014. január 1. napjától 2023. december 31. napjáig évente a Győri Törvényszék illetékességi területén lévő járásbíróságokra járásbíróságokként hány közvetítői eljárás lefolytatása iránti kérelem érkezett.

2. ábra: A bírósági közvetítői eljárások számának alakulása járásbíróságoként a Győri Törvényszék illetékességi területén a 2014-2023. közötti években (saját szerkesztés)

A táblázat adatai alapján levonható az a következtetés, hogy a fenti időszakban érkezett bírósági közvetítői eljárás lefolytatása iránti kérelmek 86,5%-a a Győri Járásbíróságra, 8,5%-a a Soproni Járásbíróságra és 5%-a a Mosonmagyaróvári Járásbíróságra érkezett.

a) A Győri Törvényszéken 2023. évben indult eljárások részletes vizsgálata és a tárgyi utánkövetés

A Győri Törvényszék illetékességi területére 2023. évben összesen 31 bírósági közvetítői eljárás iránti kérelem érkezett. Elsődlegesen azt vizsgáltam, hogy a 31 bírósági közvetítői eljárás lefolytatása iránti kérelemből hány darab indult meg bírósági kötelezés folytán, illetve a felek közös kérelmére.

Azt tapasztaltam, hogy 29 ügy – vagyis az ügyek 93,5%-a – került a bíróság kötelező végzése alapján megindításra, míg két ügy önkéntesen indult meg. A két utóbbi ügy közül az egyik 2023. február 7. napján érkezett és tárgya rokонтartás megállapítása volt, a másik ügyben 2023. március 3. napján került a kérelem előterjesztésre és a tárgya használati díj megfizetése volt. Mindkét eljárás a Soproni Járásbíróságon került lefolytatásra.

Ezt követően azt vizsgáltam, hogy a 31 ügyből melyik, bíróság előtt folyamatban lévő peres vagy nemperes eljárásban került sor a közvetítői eljárás igénybevétele. A rendelkezésemre álló adatok szerint 13 polgári peres eljárásban a Győri Járásbíróságon, 10 ügyben – ebből hét polgári peres eljárásban és három nemperes polgári eljárásban – a Soproni Járásbíróságon, 4 polgári peres ügyben a Csonnai Járásbíróságon, 3 polgári peres ügyben a Mosonmagyaróvári Járásbíróságon és egy polgári peres ügyben a Győri Törvényszék illetékességi terüle-

tén kívül, a Tatai Járásbíróságon rendelték el a bírósági közvetítést. Itt kívánok utalni ismételtén arra, hogy az utóbbi ügy is azt igazolja, hogy a felek az ország valamennyi bíróságán igénybe vehetik a bírósági közvetítést, függetlenül attól, hogy a polgári peres vagy nemperes eljárás melyik bíróságon van folyamatban. Elemeztem továbbá, hogy 2023. évben melyik hónapban hány darab bírósági közvetítói eljárás lefolytatása iránti kérelem érkezett, és azt állapítottam meg, hogy 2023. év januárban nem érkezett kérelem, illetve 2023. július hónapban érkezett a legtöbb, összesen hét darab kérelem, vagyis az összes kérelem 22,58%-a júliusban került iktatásra.

Majd azt tekintettem át, hogy peres vagy nemperes bírósági eljáráshoz kapcsolódóan történt-e a közvetítói eljárás lefolytatása, és az elemzésem szerint a 31 ügyből 3 ügyben, azaz az ügyek 9,67%-ában nemperes eljárásban és 28 ügyben, vagyis az ügyek 90,33%-ában került sor peres eljárás során ezen eljárás igénybevételére. Vizsgálatom tárgyává tettem, hogy mi volt azon ügyek tárgya, amelyekben a közvetítói eljárásra sor került. Az ügyek közel 50%-ának (15 ügynek) a tárgya házasság felbontása, 16,12%-a (azaz 5 ügy) szülői felügyelet gyakorlásának rendezése és járulékai (kapcsolattartás szabályozása és gyermektartásdíj meghatározása). Három ügy tárgya szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása, illetve három ügy a nemperes eljárások közé tartozó kapcsolattartás végrehajtása, valamint két ügyben kapcsolattartás újraszabályozása, továbbá egy-egy ügy gyermektartásdíj megváltoztatása, rokontartás megállapítása és használati díj megfizetése iránt polgári peres eljárásokhoz kapcsolódóan. Ezt követően azt figyeltem meg, hogy az egyes eljárásokban hány ülés megtartására került sor. Azt tapasztaltam, hogy az ügyek 77,41%-ában (24 ügyben) egy ülést tartottak a bírósági közvetítők, míg egy ügyben két ülés volt és két ügyben három ülés, viszont az ügyek 9,67%-ában, azaz három ügyben egyáltalán nem tartottak ülést, mivel az egyik fél idézése nem volt szabályszerű.

Végül az egyes bírósági közvetítói eljárások befejezését tekintettem át. Háromféle módon került a 31 ügy befejezésre:

1. a lefolytatott eljárás megállapodással,
2. megállapodás nélkül vagy
3. egyéb módon fejeződött be.

1. Az ügyek közül két ügyben kötöttek teljeskörű megállapodást és két ügyben részmegállapodást. A teljeskörű megállapodás megkötésére olyan két ügyben került sor, amelyek tárgya szülői felügyelet gyakorlásának rendezése, kapcsolattartás szabályozása és gyermektartásdíj megállapítása voltak. A két részmegállapodás megkötésére pedig szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása és kapcsolattartás újraszabályozása iránti eljárásokban került sor.
2. Az eljárások 54,8%-a, ami 17 ügyet jelent, megállapodás nélkül zárult le.
3. Az egyéb módon befejeződött 9 ügy közül négy ügyben személyesen megjelentek a felek, meghallgatták a bírósági közvetítő tájékoztatását, azonban mindkettőn úgy nyilatkoztak, hogy nem kérik az eljárás lefoly-

tatását, három ügyben az egyik fél idézése nem volt szabályszerű, ezért az eljárás megtartásának akadálya volt, két ügyben pedig egyik fél sem jelent meg, így az eljárás nem volt megtartható.

A 2023. évben érkezett ügyek közül egy eljárás még jelenleg is folyamatban van, amelynek kapcsolattartás megváltoztatása a tárgya, a felek az első ülésen személyesen megjelentek, egyezően úgy nyilatkoztak, hogy az eljárásban részt kívánnak venni, nem kötöttek megállapodást, azonban közösen kérték a következő ülés megtartását.

Ezt követően végeztem el a tárgyi utánkövetést, amelyet azért tartok fontosnak, mert a bírósági közvetítő számára visszajelzés az elvégzett munkájáról, illetve így nyomon követhető, hogy a bírósági közvetítői eljárás lefolytatását követően az alapügy mikor és milyen módon fejeződött be. Az egyes közvetítői eljárások befejeződését követően áttanulmányoztam a kapcsolódó polgári peres és nemperes alapeljárások iratait. Azt a következtetést vontam le, hogy azon két ügyben, amelyekben a felek a közvetítői eljárás során teljeskörű megállapodást kötöttek, csatolták ezen megállapodást az alapügyben és kérték annak bírósági által jóváhagyását, amely mindkét ügyben meg is történt a közvetítői eljárás befejezését követő első perfelvételi tárgyaláson. Azon két közvetítői ügyben, amelyek tárgya szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása és kapcsolattartás újraszabályozása volt, illetve a felek részmegállapodást kötöttek, a polgári peres eljárások még folyamatban vannak perfelvételi szakban.

Az alapeljárások és a közvetítői eljárások kapcsolatát tekintve megállapítható, hogy a 31 ügyből 11 ügyben (35,48%) a felek bírói egyezséget kötöttek a közvetítői eljárás befejezését követően, és ezzel lezárult jogerősen az eljárás; míg 5 ügyben a felperes elállt a kereseti kérelmétől és kérte az eljárás megszüntetését; 2 ügyben az eljárás szünetelés folytán megszűnt. 13 ügy jelenleg is folyamatban van, amelyekből 8 ügy perfelvételi szakban, 5 ügy érdemi tárgyalási szakban van, utóbbiak közül három ügyben igazságügyi pszichológus szakértő került kirendelésre.

V. ÖSSZEFOGLALÁS

Az elmúlt pár évben azt tapasztalom gyakorló polgári bíróként, hogy egyre bonyolultabb életviszonyok rendezését kérik a felek a polgári perekben, a gazdasági kapcsolatok összetettebbek, valamint a családi konfliktusok gyorsan el tudnak mélyülni a kölcsönös sértegetésektől és súrlódásoktól.

A kutatómunkám eredményeképpen a Bevezetőben szereplő hipotézisekkel kapcsolatban az alábbi megállapításokat teszem:

1. A 2014. január 1. napja és 2023. december 31. napja közötti időszakban a bírósági közvetítői ügyek számának országos alakulása azt feltétlenül igazolja, hogy a bírósági közvetítés, mint alternatív vitarendezési módszer hazánkban meghonosodott és szükség van rá a magyar igaz-

ságszolgáltatásban. Ezt támasztja alá az is, hogy a Győri Törvényszék illetékességi területén 2014. évtől 2017. évig évente egyre több kérelmet terjesztettek elő, és a 2018. évi ügyérkezéshez képest 2023. évig növekvő a tendencia.

2. Említésre méltó az is, hogy az elmúlt években országosan már több volt a kötelezően elrendelt eljárások száma a felek által önkéntesen kezdeményezett eljárások számához képest. Ezt bizonyítja az is, hogy a Győri Törvényszék illetékességi területén a 2023. évben indult 31 eljárásból 29 ügyben a kérelem a bíróság kötelező végzése alapján került előterjesztésre. Ez az alapügyben eljáró bírák jogintézményhez való hozzáállását, annak elfogadását, a felek közvetítói eljárásban való részvételre ösztönzését tükrözi.
3. Országosan 2020. évben jelentősen csökkent a bírósági közvetítói eljárások száma, amelynek indoka nagy valószínűséggel az egész évre kiható COVID-19 koronavírus-világjárvány, és az ehhez kapcsolódóan kihirdetett veszélyhelyzet; azonban 2020. év óta növekvő tendenciát mutat az eljárások számának alakulása.
4. A Győri Törvényszék illetékességi területén 2023. évben indult bírósági közvetítói eljárások és az alapeljárások kapcsolatát vizsgálva egyértelművé vált számomra, hogy a közvetítói eljárás befejezését követően az alapeljárások több mint egyharmadában a felek bírói egyezsége kötöttek, míg az ügyek több mint a felében jogerősen lezárult az eljárás annak megszüntetésével vagy szünetelés folytán való megszűnésével.
5. Fontosnak tartom azt is hangsúlyozni, hogy amennyiben a bírósági közvetítés megállapodás nélkül vagy egyéb módon zárul le, és az azt követő alapeljárás nem azonnal fejeződik be, akkor ez önmagában nem jelenti azt, hogy a közvetítói eljárás eredménytelen volt. Álláspontom szerint a bírósági közvetítéssel a felek a konfliktus megoldásának az esélyét mindenképpen megkapják, azonban a lefolytatott eljárások eredményessége nem kizárólag a megkötött megállapodások számában mérhető. Ha az az eredménye, hogy a felek képesek egymással újra kommunikálni vagy javul a kommunikációjuk minősége, illetve képessé válnak a másik érzéseinek, szükségleteinek megértésére, tiszteletben tartására, akkor ez már egy előrelépés ahhoz képest, ahonnan elindultak.

Összességében tehát megállapítható, hogy a bírósági közvetítés az igazságszolgáltatás munkájának a hatékonyságát segíti a perelterelő jellege miatt, és a perek észszerű időn belül való befejezését támogatja. Többek között nagy előnye a gyorsaság (akár egy-két hónapon belül lezajlik az eljárás), illetékmentes, a legkevésbé formalizált, a végső döntés a felek kezében van, továbbá fontos szempont, hogy az eredményesen lefolytatott eljárásban létrejött megállapodás bírói egyezséggel történő jóváhagyása soron kívül történik, és a bírói egyezségnek ugyanaz a joghatálya, mint az ítéletnek.

A publikációmát a Pax Romana utolsó császára, Marcus Aurelius^[72] gondolatával szeretném zárni, amely számomra azt sugallja, ahogyan a bírósági közvetítői eljárás során a felek álláspontját érdemes értékelni: „minden amit hallunk, vélemény, nem tény, és minden, amit látunk, nézőpont, nem valóság”.^[73]

IRODALOM

- Andódi László (2020): A bírósági közvetítés – A közvetítés koordinátái a bírósági térképén. In: Glavanits Judit (szerk.): *Bírósági Közvetítés és Mediáció*. UNIVERSITAS-GYŐR Nonprofit Kft., Győr.
- Andódi László (2021): A bírósági szerepe a közvetítés hazai gyakorlatában és fejlesztésében. In: *Családi Jog*. 2021/4. sz.
- Bándi Gyula (2000): A közvetítés (mediáció) jogi szabályozásának továbbfejlesztése. In: *Jogtudományi Közlöny*. 2000/1. sz.
- Bangóné Átol Zsuzsanna (2021): A bírósági szerepe a közvetítés hazai gyakorlatában és fejlesztésében. In: *Családi Jog*. 2021/4. sz.
- Barnáné Muczer Erzsébet (2000): A mediációról. In: *Fórum*. 2000/10. sz.
- Béldi-Turányi Noémi (2022): Az igazságszolgáltatás a mediáció érvényre juttatása érdekében elégséges eszközök? In: *JURA*. 2022/2. sz.
- Benkovicsné Varga Erika (2018): Bírósági közvetítés a Kecskeméti Törvényszék gyakorlatában, különös tekintettel a szülői felügyeletet érintő mediációs eljárásokban elért eredményekre. In: *Családi Jog*. 2018/1. sz.
- Éliás Eszter – Gyengéné Nagy Márta – Jeles Judit – Kiss Károly – Kőrös András – Krémer András (2016): *A bírósági közvetítésről mindenkinek*. HVG-ORAC, Budapest.
- Glavanits Judit – Wellmann Barna Bence (2020): *Az alternatív vitarendezés helye a jogrendszerben*. Nemzeti Közszoigazgatási Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet, Budapest.
- Gyengéné Nagy Márta (2014a): A bírósági közvetítés jogintézménye Magyarországon. In: Szabó Péter – Gyengéné Nagy Márta (szerk.): *MEDIÁCIÓS PANORÁMA. Előadások a mediáció köréből*. Státus Könyvkiadó, Budapest.
- Gyengéné Nagy Márta (2014b): A bírósági közvetítés fejlődésének lehetőségei Magyarországon. In: *Családi Jog*. 2014/4. sz.
- Gyengéné Nagy Márta – Szabó Péter – Varga Imre (2014): A polgári perjogi törvénykönyvben vagy azon kívül, avagy a mediáció helye az eljárásjogban. In: Németh János – Varga István (szerk.): *Egy új polgári perrendtartás alapjai*. HVG-ORAC, Budapest.
- Kengyel Miklós (2008): *Magyar polgári eljárásjog XXXI. fejezet: A közvetítés (mediáció)*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Kertész Tibor (2010): *Mediáció a gyakorlatban*. Bfbor Kiadó, Miskolc.
- Kohlhoffer-Mizser Csilla (2020): A döntés útjai konfliktusainkban – mediáció és alternatív vitarendezés egyes európai példái. In: *Magyar Jog*. 2020/5. sz.
- Kőrös András (2016): A mediáció lehetőségei Magyarországon az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépése után. In: Szabó Péter – Gyengéné Nagy Márta (szerk.): *Mediációs panoráma II. Előadások a mediáció köréből*. Attraktor, Budapest.
- Magyarország bíróságai: Bírósági közvetítő kereső. (Elérhető: <https://birosag.hu/ugyfeleknek/birosagi-kozvetites/birosagi-kozvetito-kereso>). Letöltés ideje: 2024. május 3.).

[72] A Római Birodalom Császára (161-181), sztoikus filozófus, író.

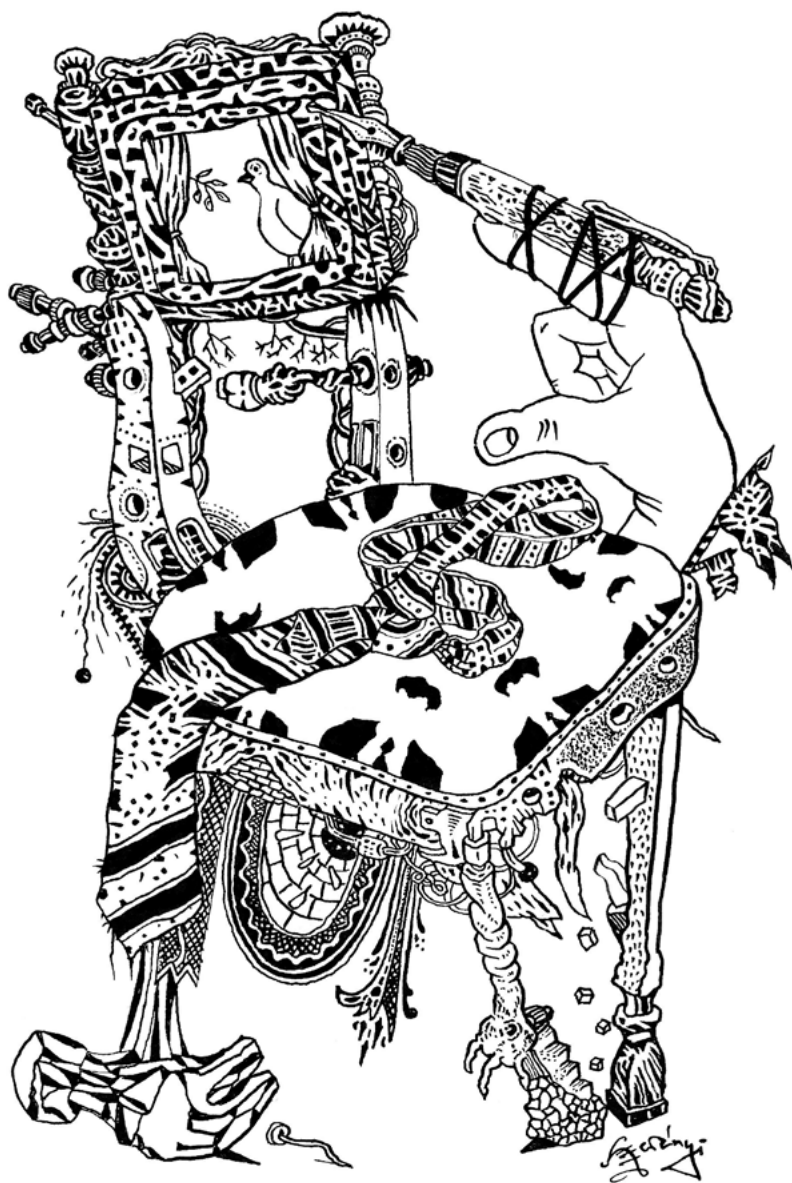
[73] Pozitív gondolatok, írások, idézetek: Marcus Aurelius címkehez tartozó bejegyzések.

- Nagy Márta (2010): *Bírósági mediáció*. Bába Kiadó. Szeged.
- Nagy Márta (2015): Mediáció a családjogban – A bírósági közvetítés. In: *Decem anni in Europaea Unione III.: Civilisztikai tanulmányok*. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc.
- Nagy Márta (2021): *A mediáció jogi kerete Magyarországon (II. könyv)*. L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Németh Viktor (2022): A mediáció szabályozásának története. In: *Belügyi Szemle*. 2022/12. sz.
DOI: <https://doi.org/10.38146/bsz.2022.12.5>.
- Pokol Béla (2002): A jog elkerülésének újtjai. Mediáció, egyezségkötés. In: *Jogelméleti Szemle*. 2002/1. sz. (Elérhető: <http://jesz.ajk.elte.hu/pokol9.html>. Letöltés ideje: 2024.május 11.).
- Pozitív gondolatok, írások, idézetek: Marcus Aurelius címkéhez tartozó bejegyzések. (Elérhető: <https://pozitivgondolatok.wordpress.com/tag/marcus-aurelius/>. Letöltés ideje: 2024. május 11.).
- Szabó Péter – Gyengéné Nagy Márta (2014): *Mediációs Panoráma*. Státus Könyvkiadó, Budapest.
- Somogyi Árpád (2000): Mi fán terem a mediáció? In: *Jogtudományi Közlöny*. 2000/1. sz.
- Tolnai Kata (2018): A bírósági közvetítés eredményei: ami a számok mögött van. In: *Miskolci Jogi Szemle*. 2018/1. sz. Különszám.
- Varga István (2018): *A polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja I/III*. HVG-ORAC, Budapest.

JOGFORRÁSOK

- 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet.
- 63/2009. (XII. 17.) IRM rendelet.3/2020. (I. 31.) OBH utasítás.
- A közvetítói tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény.
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény.
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény.
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.
- Az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény.
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény.
- Európai Parlament és Tanács 2008. május 21-i 2008/52/EK irányelve.

Szerényi Gábor grafikája